

Så påverkas egenföretagarna av Coronakrisen

Sveriges
Ingenjörer

Våra utgångspunkter

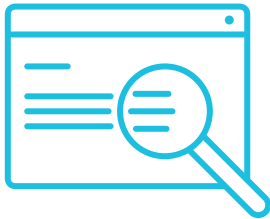
■ FAKTARUTA:

En enkät skickades ut 7 maj 2020 till 6 300 av de totalt 7 000 medlemmarna i Sveriges Ingenjörer som har uppgett att de har ett eget företag. 1 863 respondenter svarade på enkäten. Av dessa har 69 procent aktiebolag och 22 procent enskild firma.

Utbrottet av COVID-19 har påverkat de flesta företag. Egenföretagare som är medlemmar i Sveriges Ingenjörer är inget undantag. Genom en nyligen utskickad enkät till Sveriges Ingenjörers egenföretagare har Coronakrisens följder och regeringens stödåtgärder utvärderats. Resultatet visar att egenföretagarna vill se åtgärder som uppmuntrar till produktivitet eller kompetensutveckling istället för att passivt lägga företaget vilande.

Så har aktiebolagen påverkats

Bland de egenföretagare som driver sitt aktiebolag på heltid, och har sitt företag som huvudsaklig försörjning, har 61 procent hittills påverkats av Coronakrisen. Det handlar om tre konsekvenser som är tämligen jämnt fördelade: tappade befintliga uppdrag, uppskjutna order, samt minskad orderingång. De flesta arbetar på distans, och många har fått svårt att besöka kunder, nätverka, och säkerställa leveranser under krisen.

För att undvika varsel eller uppsägningar av personal, har regeringen infört en stödåtgärd med korttidspermittering. Stödet kan ges till aktiebolag där egenföretagaren själv är anställd, men inte till företagare med enskild firma. Bland de aktiebolag som har anställda (39 procent av gruppen) hade 40 procent ansökt om stödåtgärden för korttidspermittering. Trots detta har 13 procent behövt varsla eller säga upp personal.

För att kunna få a-kassa har egenföretagare möjlighet att lägga sitt företag vilande. Enkätens resultat pekar på att 12 procent av företagen som drivs på heltid kan tvingas göra detta.

När det gäller egenföretagarnas förhoppningar om framtiden, så uppger 47 procent av aktiebolagen att de kommer att klara sig så länge inte krisen förvärras och fortgår under en längre tid. 41 procent bedömer att företaget har goda eller mycket goda förutsättningar för framtiden. 11 procent av aktiebolagen säger att företaget har kritiska eller dåliga förutsättningar för framtiden som följd av Coronakrisen.

Så har enskilda firmor påverkats

Bland respondenterna som har enskild firma driver en övervägande majoritet företaget som en deltids- eller fritidssyssla, och endast 22 procent arbetar heltid med företaget. En majoritet av de enskilda firmorna har inte påverkats nämnvärt av Coronapandemin. En mycket liten minoritet uppgav att de kommer att ha stöd i de åtgärder som regeringen infört för småföretag, såsom uppskjutning av momsinsbetalning, tillfälligt sänkta egenavgifter samt stödlån.

Även bland egenföretagarna som driver aktiebolag på deltid är inte konsekvenserna av krisen särskilt stora när enkäten gjordes. En majoritet har överhuvudtaget inte påverkats, och en försvinnande liten minoritet uppgav att de skulle ha stöd i de åtgärder som införts.

Egenföretagarnas åsikter om olika stödförslag

För de egenföretagare som redan har drabbats kraftigt negativt av krisen, samt för de som kan komma att påverkas mer om krisen förvärras, krävs nya stödåtgärder. Sveriges Ingenjörer framförde sex förslag som samtliga respondenter fick ta ställning till:

1. Det ska gå att lägga sitt företag vilande, få a-kassa och samtidigt söka nya uppdrag

2. Det ska gå att lägga sitt företag vilande på deltid och få a-kassa på deltid

3. Sänkta arbetsgivaravgifter och allmänna löneavgifter även på löner som överstiger 25 000 kr/månad

4. Utökat likviditetsstöd, till exempel genom att staten garanterar 100 % av lånebeloppet

5. Möjligheterna till att kunna dra av kostnader för kompetensutveckling på firman byggs ut

6. Korttidsarbete och korttidspermittering införs även för enskilda firmor och familjeföretag

Här är det av intresse att inkludera samtliga respondenter, oavsett driftsform, för att få en rättvis bild av medlemmarnas åsikter. Sammanställningen nedan illustrerar samtliga respondenters åsikter, där positiv inställning till förslagen är en sammanslagning av de två svarsalternativen "bra förslag" och "mycket bra förslag". Övriga svarsalternativ var "dåligt förslag" samt "vet ej/ej relevant".

Förslag	Andel positiva Aktiebolag heltid	Andel positiva Aktiebolag deltid	Andel positiva Enskilda firmor
1	71 %	65 %	70 %
2	64 %	66 %	69 %
3	72 %	62 %	41 %
4	38 %	43 %	35 %
5	80 %	80 %	72 %
6	49 %	59 %	66 %

Förslag 5 med förbättrade möjligheter att dra av kompetensutveckling på firman var det mest populära förslaget för samtliga tre grupper. Samtliga förslag är tämligen populära bland respondenterna, med undantag för likviditetsstödet (förslag 4). Även att inkludera enskilda firmor i korttidspermitteringsstödet stöds av en majoritet, särskilt bland de som skulle beröras.

Egenföretagarnas egna förslag

Utöver förslagen ovan fick också respondenterna möjlighet att genom sina kommentarer föreslå andra åtgärder. Många uttryckte en skepticism till den generella trenden med stödåtgärder i form av bidrag, och mer specifikt om korttidspermitteringen. Flera menade att stöd likt detta, precis som att tvingas lägga företaget vilande för att få a-kassa har snedvridna incitament, då det i praktiken innebär att statligt stöd ges till de bolag som har låg lönsamhet och produktivitet.

En respondent som driver eget aktiebolag uttrycker detta följande:

— Permittering fungerar inte, det man som egenföretagare istället behöver göra är att jobba hårdare för att överleva under krisen. Permitteringslösningen är en utdaterad idé som inte tar hänsyn till utveckling, omställning och produktivitet - där alla just nu skulle behöva jobba hårdare.

En annan egenföretagare ser samma trend i förslag 1 och 2 angående a-kassan:

— Stödåtgärder kan vara vanskliga och leda till olyckliga effekter. A-kassa medan man söker uppdrag låter kanske bra, men i praktiken innebär det riktat statsstöd till de bolag som inte är lönsamma. Det kan bli destruktivt på längre sikt.

Flera menar att staten istället för bidrag borde stödköpa varor och tjänster för att hålla uppe lönsamheten hos företagen under krisen.

— Istället för bidrag så skulle staten kunna stödköpa mina varor och tjänster. Då skapas ett "win-win", säger en respondent med eget aktiebolag.

— Alla förslag ovan består av ett konstgjort stöd där skattepengar används. Istället borde business och verksamhet vara i fokus. Att få kunder och omsättning är mycket bättre än att få bidrag.

Flera av egenföretagarna vill att staten ska gå ännu längre, och att tiden nu är optimal för att investera i stora infrastrukturprojekt. De menar att samhället då får ut något av dessa investeringar i form av tidigarelagda och färdigställda transport- och energi-projekt, samtidigt som sysselsättningen kan hållas uppe. Detta till skillnad från bidrag (till exempel korttidspermittering) som manar till passivitet där samhället inte får någonting tillbaka, enligt flera respondenter.

Slutligen tycker flera respondenter att stödåtgärderna bör premiera utbildning i större utsträckning.

— För ingenjörer som blivit permitterade eller arbetslösa borde staten sätta in stöd för vidareutbildning och kompetensutveckling – då kan de rustas starkare under krisen.

Slutsatser från enkätundersökningen

1.

Det går att anta att varsel och uppsägningar hade varit högre bland aktiebolagen, om det inte vore för regeringens stödpaket för korttidspermittering. Detta med tanke på att 40 procent av dem med anställda har ansökt om stödet, och att uppsägningstalen är relativt låga.

2.

Många av stödåtgärderna som har införts hittills är främst riktade till större bolag, eftersom permitteringsstödet endast kan användas för företag med anställda, och inte inkluderar småföretagare som har enskilda firmor.

3.

Åtgärden som nu är tillgänglig – att lägga sitt företag vilande för att få a-kassa – är knappast ett attraktivt alternativ. Det uppmuntrar heller inte till aktivitet och ansträngningar att hålla uppe produktiviteten hos Sveriges egenföretagare.

4.

En reformering av åtgärden ovan är nödvändig. Det kan göras antingen genom att egenföretagare kan söka nya uppdrag samtidigt som de har sitt företag vilande och får a-kassa, alternativt att de kan lägga företaget vilande på deltid och få a-kassa på deltid. Det förstnämnda alternativet visade sig vara marginellt mer populärt hos respondenterna.

5.

Utbildning och kompetensutveckling värderas mycket högt bland Sveriges Ingenjörers egenföretagare. En majoritet är positiva till att kunna dra av kompetensutveckling på firman, och flera uttrycker att statligt finansierat utbildningsstöd är bättre än bidrag som uppmuntrar till passivitet (såsom permitteringsstödet).

6.

Många egenföretagare vill se statliga stödköp av varor och tjänster för att hålla uppe lönsamheten hos bolagen, samt stora statliga investeringar i infrastrukturprojekt. Detta tycker många är mer logiskt, då samhället får tillbaka något för sina investeringar, till skillnad från rena bidrag.

Box 1419, 111 84 Stockholm • Besök: Malmskillnadsgatan 48
08-613 80 00 • info@sverigesingenjorer.se
sverigesingenjorer.se

